

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: *vedoucí práce*

Autor/ka práce: Bc. Michaela Scheithauerová

Název práce: Zrušení Kojeneckých ústavů z pohledu pracovníků OSPOD v Praze a Ústeckém kraji

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Hasmanová Marhánková PhD.

Konzultantka práce: Mgr. Romana Marková Volejníčková, Ph.D.

Oponent/tka: Mgr. Ema Hrešanová Ph.D.

Navržené hodnocení: F

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Autorka definuje cíl práce jako snahu „zjistit a porovnat názory a postoje pracovníků OSPOD na probíhající transformaci kojeneckých ústavů v Ústeckém kraji a v Praze“ (pp 4). Cíl dále rozvíjí slovy, že „půjde o zjištění, zda lidé z praxe z uvedených oblastí jinak interpretují institucionální a individuální péči, zda mají jiné postoje k rušení KÚ a jak interpretují, co je „dobrá péče““ (pp 5). Stanovené cíle považuji za relevantně zvolené, zpracování práce však vykazuje řadu problematických míst. Ačkoliv autorka deklaruje snahu rámovat svou práci skrze koncepty defamiliarizace a refamiliarizace, práce v teoretické části nepřekračuje obecný popis definice (ne)funkční rodiny a fungování náhradní péče a návazných postupů. V teoretické části autorka obšírně diskutuje například funkce rodiny či důvody odebrání dětí z rodin, tato diskuze ale zvolené téma dále neposunují. Naopak teoretické koncepty, které se by se vztahovaly k samotnému zaměření práce (jako jsou společenské představy „dobré“ péče, fungování sociálního státu a jeho institucí...), absentují. V textu chybí jasnější ukotvení v sociologických perspektivách. Práci s daty považuji za problematickou a autorka v jejím rámci rezignuje i na avizovanou komparaci mezi jednotlivými kraji. Domnívám se, že práce nespĺňuje nároky standardně kladené na diplomové práce v oboru sociologie

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka do výrazné míry vychází především z učebnicových textů (včetně těch určených pro střední školy) či přehledových textů (týkajících se dominantně sociálně-právní ochrany dětí či psychologie). V práci absentuje relevantnější zapojení zdrojů z oblasti sociologie (které by autorce umožnily rozvíjet například avizované debaty týkající se vnímání „dobré“ péče).

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Design výzkumu považuji za vhodně zvolený. Autorka dotazovala zaměstnankyně OSPOD ve dvou různých krajích (Praze a Ústeckém kraji). Volba těchto krajů je dobře zdůvodněna a mohla přinést zajímavé výsledky. Vhodně zvolené jsou i výzkumné otázky. Problémem je nicméně následující analýza a práce s kvalitativní daty, a ve výsledky i rezignace na tyto zajímavé otázky komplexněji odpovědět.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Autorka k tématu přistupuje z pozici problematizace rušení kojeneckých ústavů. Z práce je patrné, že rušení považuje za chybu (zvláště v Ústeckém kraji). Tato perspektiva je legitimní, měla by ale v práci být explicitně deklarovaná. Namísto toho však autorka svému argumentu podřizuje analýzu dat. Ta se v podstatě soustředí jen na opakování tvrzení, že zaměstnankyním OSPOD rušení KÚ vadí, protože není zajištěn dostatečný počet pěstounů. V empirické části absentuje komplexnější práce s daty. Je naprosto legitimní prezentovat obavy, které zaměstnanci OSPOD v souvislosti s novými výzvami své práce mají. Autorka ale jen vedle sebe klade citace bez jakékoliv snahy je interpretovat či reflektovat jejich souvislosti (například i ve vztahu k tomu, že výroky zaměstnanců OSPOD odráží jejich osobní hodnoty a nejsou nutně pouhým zrcadlem reality a že například i tyto hodnoty mohou být součástí pochopení toho, proč může být v jejich očích rušení KÚ problematické). Autorka postupně zcela opouští od původního záměru komparovat kraje, aby v závěru došla k závěru, že „*situace je všude stejná*“ (pp 80). Je tedy zajímavé, že například ve Zlínském kraji byly KÚ bez obtíží zrušeny již v roce 2016. Je škoda, že autorka při analýze opouští od kontextualizace situace různých krajů (ačkoliv ve výpovědích, které prezentuje, je zcela zřejmý rozdíl například v tom, jak zaměstnanci OSPOD v různých krajích mluví o tom, co je možné brát ještě za „dostatečnou“ péči v rodinách, se kterými pracují). Autorka ve snaze podpořit svůj argument často sklouzává k zjednodušeným generalizacím (např. uvádí, že u poloviny participantů se neobjevily žádné obavy ohledně toho, že by po roce 2025, kdy budou KÚ zrušeny, nebyl dostatek pěstounů. Autorka se ale nedá touto skutečností nijak zmást a uvádí: „*To, že se toto tvrzení u poloviny z nich nevyskytlo neznamená, že ví a mají reálné podklady o možnostech, jak pěstouny získat, ale pouze že ještě neztratili naději, jsou ze své přirozenosti spíše optimisté*“ (pp. 63). Je ale zajímavé, že v jiných kontextech jsou informace poskytované participanty/kami brány ne jako jejich subjektivní reflexe, ale jako reálný popis situace).

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano. V rámci analýzy dat jsem ale měla často problém rozlišit mezi autorčinými názory a závěry získanými analýzou dat.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Formální náležitosti textu splňují standardní nároky. V textu se objevují překlepy, jejich množství ale nepřekračuje stylistická pochybení běžně se objevující v kvalifikačních pracích. Ve způsobu

odkazování neshledávám pochybení.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Autorka mohla při práci na své diplomové práci těžit z poměrně výhodné pozice, kdy měla ke konzultaci práce k dispozici rovněž zkušenou konzultantku. Studentka byla konzultantkou i mnou opakovaně upozorňována na nedostatečné konceptuální ukotvení teoretické části práce a je škoda, že tuto zpětnou vazbu nevyužila. Analytická část vznikala ve spěchu a na její kvalitě je to bohužel patrné. Autorce se nepodařilo vytěžit zajímavý design výzkumu. Za jednoznačně nejslabší část práce považují analytickou část. Domnívám se, že práce s kvalitativními daty neodpovídá standardům kladeným na kvalifikační diplomové práce v oboru sociologie.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Na str. 75 píšete: „*Opět mi na mysl vstupuje argument, který lze promítnout snad do všech oblastí lidského života – to, že něco funguje v zahraničí ještě neznámá, že to bude fungovat i v diametrálně odlišných podmínkách České republiky a české společnosti.*“. Pokuste se tento svůj argument rozvinout. Co je možné považovat za zmiňované diametrálně odlišné podmínky ČR v porovnání se všemi ostatními Evropskými zeměmi, kde bylo umístování dětí mladších 3-6 let do ústavních zařízení již dávno zrušeno (na Slovensku například již v roce 2012)?

V práci docházíte k závěru, že na podmínkách daného kraje (existenci vyloučených lokalit, strukturálním znevýhodnění...) v podstatě vůbec nezáleží a že pracovníci OSPOD vlastně mají všude stejné postoje a čelí stejným problémům. Napadají vás nějaká vysvětlení tohoto, i pro vás, překvapivého závěru? Co z této skutečnosti můžeme vyvozovat ohledně vlivu specifických podmínek regionu na fungování státních institucí?

9. Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému: Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly: Turnitin detekuje shodu 17% (jedná se však o detekování přímých citací a citací v seznamu literatury).

Celkové hodnocení práce: S ohledem na výše zmíněné problematické aspekty práci nedoporučuji k obhajobě.

Datum: 8.6.2023

Podpis: